

PROFESIJAS STANDARTS

Reģistrācijas numurs PS 0057

Profesija

Autoservisa speciālists

Kvalifikācijas līmenis

4

Nodarbinātības apraksts

Autoservisa speciālists strādā automobiļu tehniskās apkopes un remonta uzņēmumos, automobiļu diagnostikas centros, automobiļu tehniskās apskates punktos un tamlīdzīgos radnieciskos uzņēmumos. Autoservisa speciālists spēj veikt automobiļa tehnisko apkopi, tehniskā stāvokļa diagnostiku un remontu. Novērš automobiļu un to sastāvdaļu bojājumus, nomainot agregātus, mezglus un detaļas, veicot demontāžas un montāžas darbus, atjauno detaļas vai to salāojumus, veicot atslēdznieka darbus. Autoservisa speciālists spēj komunicēt ar klientu un vadīt uzņēmuma darbiniekus. Autoservisa speciālists pārzina uzņēmējdarbības ekonomikas un likumdošanas pamatus un spēj vadīt autoservisa vai tam līdzīgu uzņēmumu struktūrvienību.

Pienākumi un uzdevumi

Pienākums	Uzdevumi
Diagnosticēt automašīnas defektus	
1. Pārbaudīt motoru	<ol style="list-style-type: none">1.1. Veikt motora ārējo apskati1.2. Novērtēt motora darbību<ol style="list-style-type: none">1.2.1. Pārbaudīt eļļošanas sistēmu1.2.2. Pārbaudīt dzesēšanas sistēmu1.2.3. Pārbaudīt dažādu barošanas sistēmu darbību:<ul style="list-style-type: none">• Benzīna: karburatora; vienpunkta iesmidzināšanas; daudzpunktu mehāniskās un elektroniskās iesmidzināšanas• Dīzeļa: mehāniskā ar sadalītājsūkni un sekcijsūkni, elektroniskā• Gāzes• Ar turbopūti1.2.4. Pārbaudīt dažādu aizdedzes sistēmu darbību:<ul style="list-style-type: none">• Spoles aizdedzi• Tranzistoru aizdedzi• Elektronisko aizdedzi (Bosch EZ, VZ un analogus)1.2.5. Pārbaudīt dažādu gāzu sadales mehānismu darbību un sadales fāzes (OHC, OHV, DOHC; ar regulējamām siltumatstarpēm un hidrokompensatoriem un citus)1.2.6. Pārbaudīt dažāda veida kloķa-klaņa mehānismu tehnisko stāvokli un darbību1.2.7. Pārbaudīt dažādu kartera ventilācijas sistēmu darbību1.2.8. Pārbaudīt dažādu izplūdes sistēmu darbību (ar katalizatoru un bez tā)

<p>1. Pārbaudīt automašīnas mehānismus un iekārtas</p>	<p>2.1 Noteikt tehnisko stāvokli un pārbaudīt dažādu spēka pārvadu darbību: 2.1.1 Pārbaudīt dažādu sajūgu un to pievadu darbību 2.1.2 Pārbaudīt manuālo, automātisko, sadales pārnesumu kārbu darbību 2.1.3 Pārbaudīt vienas ass un vairāku asu piedziņu (kardānvārpstas, pusasis), dažādu galveno pārvadu, diferenciāļu un to bloķētāju darbību 2.2 Pārbaudīt dažādu konstrukciju ritošās daļas stāvokli, riteņu nostatījuma ģeometriju 2.3 Pārbaudīt dažādu stūres iekārtu darbību (ar stūres pastiprinātāju un bez tā) 2.4 Pārbaudīt dažādu bremžu sistēmu darbību (ar hidraulisko un pneimatisko pievadu; dažādas konstrukcijas pastiprinātājiem un bez tiem; dažādas konstrukcijas stāvbremzes; kalnu (“trešās”) bremzes)</p>
<p>3 Pārbaudīt automašīnas elektroiekārtas</p>	<p>3.1. Diagnosticēt dažādu iedarbināšanas sistēmu darbību (starteri, akumulatoru baterijas, dažādas dīzeļu priekšsildīšanas sistēmas) 3.2. Diagnosticēt dažādu elektroenerģijas apgādes sistēmu darbību 3.3. Diagnosticēt dažādu apgaismojuma un signalizācijas sistēmu darbību 3.4. Diagnosticēt dažādu kontroles sistēmas ierīču darbību 3.5. Diagnosticēt dažādu drošības sistēmu darbību: stiklu tīrītāju sistēmas, ABS, ASR (pretizslīdēšanas sistēmas), pirotehniskās ierīces un citas 3.6. Diagnosticēt dažādas komforta sistēmas (centrālā atslēga, jumta lūkas, klimata kontrole, kondicionētāju un citas)</p>
<p>4. Pārbaudīt automašīnas virsbūvi un tās aprīkojumu</p>	<p>4.1. Vizuāli novērtēt virsbūves stāvokli 4.2. Pārbaudīt dažādu virsbūves aprīkojuma mehānismu darbību 4.3. Novērtēt virsbūves apdares elementu tehnisko stāvokli 4.4. Novērtēt salona hermētiskumu 4.5. Pārbaudīt nesošās virsbūves vai rāmja bāzes punktu ģeometrijas parametrus</p>

Novērst automašīnas defektus	
5. Tehniski un ekonomiski pamatot tehniskās apkopes un remonta tehnoloģisko procesu	<p>5.1. Noteikt automašīnu tehnisko apkopju intervālus un tajās veicamos darbus</p> <p>5.2. Plānojot tehnoloģisko procesu izmantot rūpnīcas – izgatavotājas noteiktās tehnoloģiskās prasības vai citu atbilstošu tehniski - normatīvo dokumentāciju – piemēram “Autodata”, “Heynes” u.tml. izmaksas</p> <p>5.3. Izvēlēties atbilstošus instrumentus, iekārtas, materiālus un palīgierīces</p> <p>5.4. Aprēķināt darba, izmantoto materiālu, rezerves daļu un citas</p>
6. Veikt darbu atbilstoši tehnoloģiskajam procesam	<p>6.1. Veikt automašīnas remontu, tehnisko apkopi un regulēšanu</p> <p>6.2. Veikt motora un tā sistēmu demontāžu, bojājumu noteikšanu, detaļu nomaiņu, montāžu, regulēšanu</p> <p>6.3. Veikt dažādu automašīnas mehānismu, agregātu un to mezglu demontāžu, bojājumu noteikšanu, detaļu nomaiņu, montāžu, regulēšanu</p> <p>6.4. Veikt automašīnas elektroiekārtas bojājumu noteikšanu, detaļu nomaiņu</p> <p>6.5. Veikt automašīnas virsbūves un tās aprīkojuma bojājumu noteikšanu, detaļu nomaiņu</p> <p>6.6. Izmantot remontā atbilstošus instrumentus, remonta un diagnostikas iekārtas, palīgierīces un materiālus</p> <p>6.7. Remonta gaitā izmantot atslēdzniecības darba iemaņas, zināšanas par automašīnu uzbūves un ekspluatācijas materiāliem</p> <p>6.8. Automašīnu remontā pielietot zināšanas par CSDD prasībām attiecībā uz automašīnu tehnisko stāvokli</p> <p>6.9. Pārbaudīt darba rezultātu vizuāli, izmēģinot dažādas slodzes režīmos, kā arī lietojot atslēdznieku un elektrotehniskos mērinstrumentus, motortesteri, citas diagnostikas iekārtas</p>
Vadīt uzņēmuma struktūrvienību	
7. Organizēt un vadīt uzņēmuma struktūrvienību	<p>7.1 Organizēt uzņēmuma struktūrvienības darba vietu iekārtošanu atbilstoši darba likumdošanas kodeksam un citiem normatīvajiem dokumentiem, kontrolēt šo normatīvu izpildi</p> <p>7.2 Organizēt un vadīt uzņēmuma struktūrvienības personāla darbību</p> <p>7.3 Plānot un organizēt racionālu darba laika izmantošanu, veikt tās kontroli</p>

8. Prognozēt un aprēķināt konkrētu darbu ražošanas izmaksas	8.1. Veikt izpildīto darbu, materiālu, rezerves daļu un citu resursu uzskaiti 8.2. Savlaicīgi organizēt nepieciešamo materiālu, rezerves daļu, instrumentu, palīgierīču iegādi 8.3. Uzklaut klienta vēlmes, veikt diagnostikas, remonta vai tehniskās apkopes tehniski – ekonomisko aprēķinu un juridiski pareizi veikt pasūtījuma noformēšanu, to iepriekš saskaņojot ar klientu
Ievērot darba drošības noteikumus	
9. Ievērot vispārīgos darba drošības noteikumus	9.1. Strādājot ar: 9.1.1 Atslēdznieku rokas instrumentiem 9.1.2 Rokas mehāniskajiem, elektriskajiem un pneimatiskajiem instrumentiem 9.1.3 Metināšanas aparātiem 9.2. Uzturēt kārtībā darba vietu, ievērot ergonomikas prasības 9.3. Lietot individuālās aizsardzības līdzekļus 9.4. Izmantot atgāzu nosūcējus
10. Ievērot speciālos darba drošības noteikumus darbam ar	10.1 Auto pacelāju 10.2 Asināmo darbgaldus 10.3 Stacionāro urbjašīnu 10.4 Rokas presi 10.5 Riepu montēšanas un balansēšanas iekārtām 10.6 Motortesteri 10.7 Atgāzu analizatoru 10.8 Bremžu stendu 10.9 Riteņu ģeometrijas regulēšanas stendu 10.10 Citām iekārtām, atkarībā no uzņēmuma specializācijas
11. Ievērot ugunsdrošības noteikumus	11.1. Prast rīkoties ar ugunsdzēsības iekārtām 11.2. Novietot degošus materiālus ugunsdrošā vietā

Ievērot vides aizsardzības prasības	
12. Paredzēt iespējamo piesārņojumu	12.1. Rīkoties dabai draudzīgi 12.2. Izvērtēt tehnoloģisko procesu un paredzēt iespējamo piesārņojuma veidu 12.3. Apzināties iespējamā kaitējuma sekas un tā novēršanas metodes
13. Veikt profilaktiskus pasākumus	13.1. Savākt izmantotās eļļas un citus ekspluatācijas materiālus 13.2. Mazgāt remontējamo agregātu tam paredzētā vietā
Pilnveidot kvalifikāciju	
14. Lietot tehnisko literatūru	14.1. Apgūt svešvalodas tehniskās literatūras lietošanai 14.2. Lasīt un pielietot tehniski normatīvo dokumentāciju 14.3. Lasīt izziņas literatūru
15. Lietot datoru	15.1. Izmantot datoru ("Windows", "Microsoft Office", "Tilde") 15.2. Lietot datu bāzi
16. Sekot jaunākajam nozarē	16.1. Lasīt profesionālo literatūru 16.2. Piedalītiesursos un semināros 16.3. Konsultēties ar pieredzējušiem speciālistiem 16.4. Apmeklēt tehniskās izstādes
17. Papildināt aprīkojumu	17.1. Sniegt priekšlikumus iekārtu un instrumentu modernizācijai 17.2. Pilnveidot instrumentu un palīgierīču komplektu

Īpašie faktori, kas raksturo darba vidi

<ul style="list-style-type: none"> • Organizatoriskie – ekonomiskie aprēķini, darba plānošana un tā izpilde veicama patstāvīgi, var būt nepieciešamība vadīt uzņēmuma struktūrvienības darbinieku kolektīvu un veikt darbu ar klientiem • Fizikālie – tikai retos uzņēmumos ir iespējams izvairīties no caurvēja, ziemā krāsas temperatūras maiņas • Ķīmiskie – iespējama tieša saskare ar: <ul style="list-style-type: none"> - izplūdes gāzēm (indīgās – oglekļa monoksīds, svina savienojumi; kancerogēna – degvielas tvaiki) - eļļu - sērskābi (akumulatoru baterijas apkope) - etilēto benzīnu - dzesēšanas šķidrums - sālsūdeni (ziemā izkaisītā sāls savienojumā ar sniegu)
--

Īpašās prasības uzdevumu veikšanai

<ul style="list-style-type: none"> • Šo profesiju nav vēlams izvēlēties daltoniķiem (elektroiekārtu remontā nepieciešams atšķirt vadu krāsas) • Vēlams vadītāja tiesības (automašīnas pārvietošanai uzņēmumā un pilnīgai automašīnas pārbaudei bieži ir nepieciešams ar to braukt)
--

Prasmes

Kopīgās prasmes	Specifiskās prasmes profesijā	Vispārējās prasmes/spējas
<ul style="list-style-type: none"> Prast lietot atslēdznieku rokas instrumentus 	<ul style="list-style-type: none"> Prast diagnosticēt automašīnas defektus 	<ul style="list-style-type: none"> Spēt patstāvīgi veidot loģisku spriedumu ķēdi
<ul style="list-style-type: none"> Prast lietot mērinstrumentus (bīdmērus, mikrometrus, indikatorus) 	<ul style="list-style-type: none"> Prast veikt tehnisko apkopi un novērst automašīnas defektus 	<ul style="list-style-type: none"> Spēt domāt kopsakarībās, uzņemties atbildību
<ul style="list-style-type: none"> Prast lietot elektrotehniskos mērinstrumentus (testerus, multimetrus) 	<ul style="list-style-type: none"> Prast lietot specifiskās palīgierīces (piem. sajūga diska centrējamo tapu, virzuļa gredzenu montējamās un demontējamās stangas, stroboskopu, šarnīru demontējamo palīgierīci, u.c.) 	<ul style="list-style-type: none"> Prast uz klausīt klienta vēlmes, noskaņot klientu labvēlīgi, saprotami izskaidrojot remonta tehnoloģiju un izmaksas
<ul style="list-style-type: none"> Prast lietot rokas mehāniskos, elektriskos un pneimatiskos instrumentus 	<ul style="list-style-type: none"> Prast izmantot speciālo literatūru (ražotāja izdoto, kā arī Autodata, "Heynes" u.tml.) 	<ul style="list-style-type: none"> Spēt izmantot datu bāzes svešvalodā
<ul style="list-style-type: none"> Prast metināt 	<ul style="list-style-type: none"> Prast izmantot dažādus darbgaldus un iekārtas: <ul style="list-style-type: none"> - auto pacelāju - asināmo darbgaldu - stacionāro urbjmašīnu - rokas presi - riepu montēšanas un balansēšanas iekārtām - mototesteri - atgāzu analizatoru - bremžu stendu - riteņu ģeometrijas regulēšanas stendu - lukturu regulējuma pārbaudes ierīci -)citas iekārtas, atkarībā no uzņēmuma specifikas 	<ul style="list-style-type: none"> Spēt būt par darba komandas locekli, tās vadītāju, kā arī strādāt patstāvīgi

<ul style="list-style-type: none"> • Spēt lasīt elektriskās shēmas, zīmēt skices 		
<ul style="list-style-type: none"> • Prast lietot datoru (speciālās datu bāzes izmantošana, Windows, Office, Tilde) 		
<ul style="list-style-type: none"> • Racionāli izmantot resursus <ul style="list-style-type: none"> - taupīt laiku - izmantot datora informāciju par esošajiem un pieejamiem resursiem (rezerves daļām, materiāliem) 		

Zināšanas

Zināšanas	Zināšanu līmenis		
	priekšstats	izpratne	pielietošana
Vispārējās zināšanas			
Latviešu valoda			
Matemātika			
Fizika			
Ķīmija			
Darba drošības noteikumi			
Mazā biznesa kurss			
Svešvaloda			
Vides zinības			
Saskarsmes kultūra			
Informātika			
Veselības mācība			
Vēsture			

Speciālās zināšanas			
Automašīnas uzbūve, TA un remonta tehnoloģijas			
Motoru uzbūve, TA un remonta tehnoloģijas			
Elektronika un elektroiekārtas			
Automašīnas uzbūves un ekspluatācijas materiāli			
Metālapstrādes tehnoloģijas pamati			
CSDD prasības attiecībā uz automašīnu tehnisko stāvokli			
Uzņēmējdarbības likumdošanas un ekonomisko aprēķinu pamati			

Profesijas standarta izstrādes darba grupas sastāvs:

- Māris Žugs, Rīgas Tehniskās koledžas automehāniķu mācību un eksaminācijas centra vadītājs
- Uģis Vītols, SIA “ProVento” direktors (lietotu automašīnu tirdzniecība, autoserviss)
- Artūrs Cjunksis, Volkswagen centra “Rīga” autoservisa vadītājs
- Voldemārs Cikovskis, Rīgas Tehniskās koledžas automehānikas un metālapstrādes departamenta vadītājs
- Alfrēds Zariņš, Rīgas Tehniskās koledžas automehāniķu mācību un eksaminācijas centra metodiķis
- Kārlis Aprāns, Rīgas Tehniskās koledžas automehāniķu mācību un eksaminācijas centra arodskolotājs, praktisko darbu vadītājs

Profesionālās izglītības un nodarbinātības trīspusējās sadarbības apakšpadomes eksperti:

- P.RajeckisFortis grupa SIA Mercedes-Benz autobusu servisa direktors;
- J.Bērziņš, A/S “Lauva Auto” autoservisa vadītājs;
- E.Mežītis, A/S “Lauva Auto” tehniskais konsultants;
- K.Grīnvalds, SIA “Hansa Auto” servisa vadītājs;